

SAYGI ÖZTÜRK

VALİ

Hem ağladım hem yazdım

BEY

—
Araştırma
İnceleme
—

Hem ağladım hem yazdım

Vali Bey

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Alaattin akıcı	Taşeron Mesih
Menzil	Ölüm Kuyuları
Hayalet İmam	Apo Olayının Perde Arkası
Kripto Üçgeni	Belgelerle Ergenekon
Kod Adı Mürted	33 Kurşun
Kırmızı Klasör	İsmet Paşasının Kürt Raporu
Balyoz'da Kumpas	Devletin Derinliklerinde
Belgelerle 28 Şubat	Sınır Ötesi Savaşın Kurmay Günlüğü
MGK Dünü ve Bugünüyle Millî Güvenlik Kurulu	Madalyalı Mahkûm
Son Babalar	Kırcı: 5-6-2 Tamam Reis
Okyanus Ötesindeki Vaiz	

Hem ağladım hem yazdım VALİ BEY

Yazan: Saygı Öztürk

Editör: Sema Çubukçu

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Temmuz 2021 / ISBN 978-605-09-8632-7

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Cüneyt Çomođlu

Baskı: Ay-Han Matbaası

Mahmutbey Mah. 2622 Sok. No: 6/31

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38 / Faks (212) 445 05 63

Sertifika no: 44871

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Hem ağladım hem yazdım

Vali Bey

Saygı Öztürk

İçindekiler

Emin Çölaşan'ın önsözü	9
Suna'dan doğma Yusuf'tan olma Refik Arslan Öztürk	11
"Duyduk duymadık demeyin haa, yarın köyümüze öğretmen gelecek"	13
Ak bucak köyünde hayat.....	17
Babıâli'de hukuk öğrencisi bir karikatürist	25
Önce avukatlık, sonra kaymakamlık	44
Abinin vali olduğu yerde kaymakam olmak	51
Vali olarak ilk görev yeri Bilecik (Ekim 1999-Şubat 2003)	57
"Hayatı roman" bir Emniyet müdürü.....	60
Refik Öztürk'ün Bilecik'te kurduğu model Türkiye'ye örnek oluyor.....	70
"Şeker Komutan" ile Vali Öztürk'ün yolları burada kesişiyor	75
Türbedar ve ailesiyle kurulan dostluk.....	85
Valinin portresi sanki taş kesilmiş de onun içinden canlanıp çıkmış gibi.....	91
"Bilecik'te sanayi bölgeleri kurup işsizliği bitiren Vali Refik Öztürk'ün ardından"	96
Adının o caddeye verildiğini öğrenince çok duygulandı ve konuşamadı... ..	100
Hoşça kal Bilecik, merhaba Niğde... (Ekim 1999-Şubat 2003)	115
Tek başına sokak sokak dolaşıyordu.....	117
Doktorlara mektup yazdı: "Reçetenizi yazarken şu gerçeği hatırlayınız..."	120
Kentten izinsiz ayrılan doktorlara ceza verilmesin diye vali kendisini yakıyor.....	125
İhale mafyalarına karşı çok sert mücadele.....	129
Halkın içinde bir vali.....	131
"Refik Valim, benim hayatımdaki mihenk taşlarımdan biridir"	136
Yaşar Usta'nın içini göz gibi yakan söz: "Yiyecek ekmeğimiz bu kadarmış"	143

“10 yılda yapacağımız işi, 10 kuruşumuz olmadan başlayıp bir yılda tamamladık”	161
“Oysa zamana sığdıramadığım hayallerim vardı”	164

Erzincan Valiliği (Ağustos 2003-Ocak 2006) 169

Vali olarak atandığı Erzincan'a otobüsle gidiyor	171
En yakınındaki isimlerden Hüseyin Durmuş anlatıyor	173
Kuşların tek tek yem toplamasına benzer bir sabır ve emek	181
Minibüs ücretini vali topluyor	185
“Tasarruf” denince akan sular duruyor	191
“Devletim için incinmeyi göze alırım”	195
“Nerede annem babam?” değil; ‘Nerede bu devlet?’ diyoruz”	197
“Deprem olur da insanlar ölür, ben sağ kalırım diye Erzincan'dan ayrılamıyordum”	204

Manisa Valiliği (Ocak 2006-Mayıs 2008)) 211

“Ben Manisa'nın yeni valisi Refik Öztürk: Konağın anahtarını rica ediyorum”	213
“İnsanlar asgari ücretle sıkıntı içinde yaşarken ben bu arabaya nasıl binerim?”	217
Bir valinin devlet malına sahip çıkmak için direnişi	220
“Devletin parasına namusum kadar değer, ahlakım kadar önem veririm”	227
Bürokraside bir ekol	229
“Kaldı mı böyle valiler?”	233
Validen siyasetçiye: “Bu isteğinizi vallahi de, billahi de yapmayacağım”	236
Valinin niçin merkeze alındığına ilişkin partilerden tek ses çıktı	241
Bir valiye gösterilebilecek en yüce vefa örneği	247
Valinin görevden alınmasına tepki	250

Veda 259

“Ekmeğimiz helal olmalı namuslu, erdemli kalmalıym”	261
“Yolun açık olsun ela gözlü kardeşim, bir hoş seda bıraktın”	265
“Özlemlere konu olan o yurdumuz, yurtluğumuz Akbucak”	267
“O, devlet valiliğinin, Cumhuriyet valiliğinin son örneklerindendi”	272
Bir abinin ardından: “Gözlerden yaş akıtacak kadar güldürür, bir o kadar da düşündürdü”	285
Sonsöz	282

Emin Çölaşan'ın önsözü

Saygı Öztürk benim büro arkadaşım...
Yaşantımızın çoğu, gazetenin Ankara bürosunda geçer.
Beraber güler beraber hüzünlenir, dertleşir ve bazen de aynı
şeylere sinirleniriz.
Saygı benim dostum, kardeşim.
Beni soracak olursanız onun kitaplarının bazen kadrolu, ba-
zen de kadrosuz önsöz yazarıyım!
Bir kitap yazdığı zaman mutlaka bana getirir, okuyan ilk kişi
olurum ve önsözünü yazarım.

* * *

Abisi Refik Arslan Öztürk hastaydı. Saygı üzüliyor, bana hep
ondan söz ediyordu.
Refik Bey günün birinde gazeteye geldi, uzun uzun lafladık,
birlikte fotoğraflar çektirdik.
Hastalığı döneminde ilk kez tanışmış olduk...
Geçmiş yılların mütevazı valisi yine öyleydi.
Çeşitli görevlerden sonra Bilecik, Niğde, Erzincan ve Manisa'da
valilik yapmıştı.
Çoğu zaman makam aracı kullanmadığını, hükümet konağı-
na ya yürüyerek ya da dolmuşla gidip geldiğini onu tanıyanlardan
çok duymuştum.

* * *

Günün birinde Saygı odama geldiğinde onu ilk kez gözleri
yaşlı görmüştüm.

Abisinin hastalığına çok üzülüyordu.

“Vali Bey” vefat ettikten hemen sonra yine odamda konuşuyorduk, bu kez Saygı ağlamaya başladı.

Gidip oda kapısını kapadım, “İçinden geldiği gibi davran, rahatça ağla” dedim.

* * *

Aradan bir süre geçmişti, Saygı ilginç bir şey daha söyledi: “Abimi geçmiş yıllardan tanıyanlardan o kadar çok mail ve mesaj geliyor ki, inanılır gibi değil. Hiç tanımadığım kimseler onunla ilgili bir şeyler anlatıyor. Bazıları onun çizdiği karikatürleri, bazıları anılarını, yazılarını gönderiyor...”

Ve sonra ekledi: “Atmaya kıyamam. O yüzden Refik Abimi her yönüyle anlatan bir kitap yazmaya karar verdim.”

* * *

Yani kısacası, bu kitap böyle ortaya çıktı...

Refik Öztürk’ün yaşamöyküsünü ve ilkelerini baştan sona okuyunca Saygı’ya şöyle dedim: “Bir günümüzün bazı valilerine bak, bir de abine bak ve onunla bir kez daha gurur duy. O valiydi, bugünkü partizanların çoğu da aynı unvanı taşıyor! Ama o, iktidar partilerinin değil, halkın ve devletin valisi olarak görev yapmış.”

Saygı’nın bu kitapta anlattıklarının ayrıntısına girmiyorum.

Kitabı okuyunca göreceksiniz.

Saygı’ya “Ellerine sağlık” diyorum, “Vali Bey”e Allah’tan rahmet diliyorum.

Suna'dan doğma
Yusuf'tan olma
Refik Arslan Öztürk

“Duyduk duymadık demeyin haa, yarın köyümüze öğretmen gelecek”

Yozgat'ın o dönem Sorgun'a, şimdi Sarıkaya ilçesine bağlı Akbucak köyünün hasası (köy bekçisi) dama çıkıp sesinin olanca gücüyle ilan ediyordu: “Yarın köyümüze öğretmen gelecek, mektep açacaktır. Öğretmen gelen tüm çocukları kaydedecektir. Duyduk duymadık demeyin haa!”

Mektep nedir, öğretmen nedir, o güne kadar duyan bilen pek yoktu. Bir tek, “Fahri'yi babası Yozgat'ta mektepte okutuyor” diyorlardı.

Ertesi gün sabahın erken saatinde 15-20 çocuk Ahmet Efendi'nin odasının önünde bir araya geldiler. Tokat'ın Reşadiye ilçesinden gelen öğretmen İzzet Erdem'i dört gözle ve heyecanla izliyorlardı. İzzet Erdem'in eşi Fahriye Hanım da, o sırada Fahri'nin annesi Suna Hanım'ın evinde misafirdi. İzzet Öğretmen, uzun boyluydu; golf pantolon, körüklü ve mahmuzlu çizme ile subay üniforması gibi ceket giymiş, yana yıkılmış bir şapka takmıştı. Küçük bedenler, öğretmenin karşısında kendilerini yüce dağın önünde sandılar. Öğretmenin ilerleyen zamanlarda hayatlarında bırakacağı derin izler ve etkilerden o gün habersizdiler... (Yıllar sonra İzzet Öğretmen ve eşi Fahriye Hanım'ı buldum. Onlar da İstanbul'da yaşıyorlar ve her fırsatta Akbucak köyü anılarını anlatıyorlar. - S.Ö.) “Mektep” dedikleri, Ahmet Efendi'nin köy odasıydı. Tahta, tebeşir, sıra, masa yoktu. Bazılarının defteri ve kalemi vardı sadece. Öğrenciler çuldan, çuvaldan örtülerin üzerinde oturuyorlardı. Bir süre sonra köylülerden Hüseyin Öztürk'ün ağılı, Necip Altan'ın odası çocuklara okul oldu. İzzet Öğretmen beş sınıfı birden aynı odada okutuyordu.

Köy evi: Her yıl kardeşler, yeğenler, dayılarla evimizde bir araya geliyorduk.
Duvarda Atatürk fotoğrafı hiç eksik olmazdı.

Akbucak Köyü İlkokulu'nun öğrencilerden biri de Yusuf ve Suna Öztürk'ün dördüncü çocuğu Refik Arslan Öztürk'tü. Arslan, dedesinin adıydı. Dedesini hiç tanımamıştı ama bazı akrabaları ona "Arslan Dede" diye hitap ediyordu. Aslında Refik, narin bir köy çocuğuydu, görünüşü aslan gibi güçlü kuvvetli değildi.

Okul açılmıştı ve Akbucak Köyü İlkokulu öğretmeni İzzet Bey, öğrencilerine toplama çıkarma öğretmek için farklı yöntemler uyguluyordu. Bir gün öğrencilerden, derste kullanılmak üzere kuru fasulye getirmelerini istedi. Refik, sabah okula gideceği zaman annesine, "Öğretmen 50 tane kuru fasulye istedi" dedi. Annesi Suna Hanım'ın okuma yazması yoktu. Fasulye torbasını çıkarıp saymaya başladı. Refik şaşkınlıkla sordu: "Anne sen saymayı biliyor muydun?" Annesi, "Vaa... Onu da mı bilmeyeceğim!" diye karşılık verdi.

O dönemde Refik'in ağabeyi Fahri, köyde okul olmadığı için babası Yusuf Öztürk, "Benim oğlum okusun" diye Yozgat'ta ev tutmuş, evin en büyük çocuğu olan Hatun'u da ona bakması için göndermişti. İkisi de el kadardı. Abla ev işlerini yapıyor, kardeşi de Yozgat İsmet Paşa İlkokulu'na gidiyordu. Fahri, "Babamun

parası bitmesin” diye harcamalarına çok dikkat ediyor, nereye kaç kuruş harcadıysa hepsini tek tek yazıyordu. Aldığı 5 kuruşluk “kırk leblebi” bile harcama listesinde yer alıyordu. Fahri hep iftiharla geçiyordu. Baba, oğlunun derslerdeki başarıları üzerine istediği kırmızı renkli bisikleti ona almıştı.

Refik Arslan Öztürk, ağabeyine göre şanslıydı. Hiç değilse artık köyde beş sınıf bir arada da olsa ilkokul vardı.

Günler geçip gitti, derken okul bitti. Çocuklar nüfusa kaydedilmedikleri için diploma alamıyorlardı. Refik’in de nüfusa kaydı çoğu Anadolu çocuğu gibi sonradan yapıldı. Nüfus memuru, “Yaşını daha büyük yazamam” deyince resmi doğum tarihi 1949 olarak geçti kayıtlara.

Baba Yusuf Ağa, büyük oğlu Fahri gibi Refik’i de okutmak istiyordu. Refik Arslan Öztürk, ilkokulu bitirdikten sonraki süreci Prof. Dr. Rauf Yücel’in yazdığı *Sorgun Kökenli Değerlerimiz* kitabında şöyle anlatıyor:

Sorgun Ortaokulu’na atın terkinde babamla geldim. Babam, “İsmet Bey, bu benim oğlum, bu da diploması. Okusun, adam olsun diye sana teslim ediyorum” dedi. İsmet Kapısız Öğretmen’in emaniyetiyle düştük yollara, kör topal yürüdük. Yozgat Lisesi, İstanbul Hukuk Fakültesi derken, babamın “Adam olsun” dediği yere geldik. Babam, üniversiteyi bitirdiğimi göremeden vefat etmişti. Rahmetli o günleri görseydi, kanatlanıp uçtuğuma sevinseydi, diye iç geçiririm hep. Kendisine ve bize okul açan devletimize sonsuz minnet duygularıyla dolu yüreğim.

Sarıkaya’da avukatlığa başladım. Niyetim belediye başkanı olmaktı, ancak siyasetin çok farklı bir alan olduğunu on günde anlayarak vazgeçtim. Öğrencilik yıllarımda gazetecilik yaptım. Karikatürler çizdim. Basın dünyasında iyi bir konumdaydım oysa. Memlekete gidip hizmet edeyim heyecanıyla yola çıkmıştım. Avukatlık büromu kilitleyip düştük memleket sevdasına. Lice’de, Ömerli’de, Demirci’de kaymakam vekili oldum. Reşadiye, Silopi, Finike ve Söğüt’te kaymakam, Sivas’ta vali yardımcılığı görevlerinde bulundum. İlk görev yerim Bilecik’te sekiz yıl valilik yaptım. Sonrasında Niğde, Erzincan ve Manisa’da çalıştım.

Vali Refik Öztürk, belediye başkanı ve Jandarma Komutanı Osman Kurt bayram kutlamasında.

Tutumlu, erdemli, namuslu kadrolar, Türkiye'nin çelikten kanatları olur

Mesaim beş dakika olsun geç kalmadım. Elektrikler boşa yanmadı, sular boşa akmadı. Bulduğum topluiğneyi yakama sakladım ki, gün olur lazım olur diye. Devletin parasını harcarken kılı kırk yarar, fazlasıyla hesap kitap ederdim. Çünkü, kestiği kavunun kabuğunu koyuna koça, çekirdeğini tavuğa ayıran bir babanın oğluydum. Sap kağnılarından yola düşmüş ekin başaklarını ziyan olmasın diye toplatılan babanın oğlu olmak, ne büyük hazineymiş meğer...

Söyleyeceklerimi belki hafife alıp alaylı gülümseyeceksiniz ama, ben gene de yazıyorum buraya. Türkiye'yi yöneten kadrolar, orta halli aile çocuklarındandır. Onlar ana babasından, konusundan komşusundan gördüğünü hizmet anlayışına aktarmış olsa, kendisine emanet edilen kuruluşların kıymetini bilse yeter. Tutumlu, erdemli, namuslu bu kadrolar, Türkiye'nin çelikten kanatları olur. Sen gör o zaman Türkiye'yi. Benim ömrüm bu Türkiye'nin özlemi ve hasretiyle yapıp tutuşuyor.

İşte hayatı boyunca hizmet aşkıyla yapıp tutuşan, devletin bir kuruluşunu boşa harcamamak için çırpınıp duran, gittiği her yerde derin izler bırakan, Yusuf'tan olma Suna'dan doğma Refik Aslan Öztürk benim ağabeyimdi. Vefatından sonra onun hakkında o kadar çok mesaj aldım ki, o mesajlar ve anekdotlar kalıcı olsun, abimin hatırası yaşasın istedim.

Akbucak köyünde hayat

Kış geldiğinde buluşma yeri olan köy odaları

1950'li yıllardayız, elektrik, yol yok köyde... Geceleri, zifiri karanlığı aydınlatan gaz lambasıydı. Akbucak köyünde de her evde bir gaz lambası bulunurdu. Ancak, tenekeden yapılan "idare" daha çok ahırda, samanlıkta, hayvanlara gece yem verirken kullanılırdı. Köy evleri tezekle, samanla ısıtılıyordu. Soba bir yanmaya başladı mı kızıla döner, biraz sonra saman alevi azalır, ev soğumaya başlardı.

Kışın köy odaları erkeklerin buluşma yeri idi. Akbucak köyünde de Ali Faik Öztürk'ün odasının bir köşede Mehmet Şerif, bir köşede Yusuf Ağa otururdu. Satılmış Ağa'nın odasında baş köşede kendisi otururdu. Çap Aslan'ın odasında da baş köşe İzzet Ağa'nındı. Odalarda çocukların yeri sedirin alt taraflarıydı. Onların görevi büyüklere su ve çay getirmektir. Kışın adam boyu kar yağar, gün içinde ahırda beslenen koyunlar, inekler su içmeleri için köyün tek çeşmesine götürülürdü. Bulaşıklar çeşme başında yıkanır, hayat orada dönerdi.

Köy odası; bu odada ne hikâyeler anlatılırdı; bazen korku çoğu kez askerlik anıları ve siyaset...

İlkesi: Hak, hukuk, adalet, vicdan ve tasarruf

- Okul, tebeşir, tahta bilmedikleri köyde o gün köy bekçisi neyin müjdesini veriyordu?
- Ünlü bir karikatüristken niçin Yozgat'ın Sarıkaya ilçesine yerleşti?
- Atatürk ve Türk büyükleri büstleri kırıldığında neler yaptı?
- Yoğun bakım odasında niçin ihale pazarlığına girdi?
- İçişleri Bakanlığı'nda valiler toplantısına neden alınmadı?
- Tüm doktorlara gönderdiği mektupta neler istedi, sonunda neler oldu?
- Makam otomobiline niçin binmiyor, yolculuklarını niçin otobüsle yapıyordu?
- Polis minibüste kimlik kontrolü yaparken validen niçin şüphelendi?
- "Niğde'de yiyecek ekmeğimiz bu kadarmış" deyince neler oldu?
- On yılda yapılacak işi, on kuruş harcamadan nasıl bir yılda bitirdi?
- O, niçin bolluk içindeyken kıtlık içinde gibi yaşamayı seviyordu?
- "Tutumlu vali" geliştirdiği modellerle nasıl işsizliği bitirdi ve modeli örnek oldu?

Bu soruların cevapları Türkiye'nin "efsane vali"si Refik Arslan Öztürk'ün yaşamında gizli.

Yozgat'ın Akbucak köyünde doğdu, hukuk fakültesini bitirdi; karikatüristlik, kaymakamlık yaptı. Bilecik, Niğde, Erzincan ve Manisa valiliklerinde bulundu. Her yerde halkla iç içe, halkın içinde oldu. Hep tasarruf ve kalkınmayı savundu, kendini eğitim ve çağdaşlaşmaya adadı. Bugün Refik Arslan Öztürk adı görev yaptığı illerdeki tarihi yerlerde, sanayi tesislerinde, bürokraside yarattığı ekolde ve hizmet verdiği binlerce insanın gönlünde yaşıyor.

Onu birlikte çalıştığı insanlardan dinleyelim.

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 44

Sertifika no: 11940

ISBN 978-605-09-8632-7

9 786050 986327

DK
Doğan
Kitap